

Biogāzes projektu finansēšanas iespējas Latvijā – pieredze no BiogasIN projekta

UrbanBiogas seminārs “Izaicinājumi biogāzes projektu finansēšanā un praktiskajā realizēšanā”

Ilze Dzene,
SIA Ekodoma

Līguma Nr. IEE/09/848 SI2.558364 | Projekta ilgums 01/05/2010 – 31/10/2012

- Atbalsta mehānismi
  - Obligātā iepirkuma tarifs
  - Atbalsts investīcijām
    - Subsīdijas biogāzes ražotnes izveidei
    - Subsīdijas saistītās infrastruktūras izveidei
  - Cita veida atbalsts
- Komercbanku kredīti:
  - Finansēšanas modeļi
  - Banku prasības projekta finansēšanai

Biogāzes projektu finansēšanas avoti

- Elektroenerģijas iepirkuma tarifi (EM)
- Atbalsts investīcijām biogāzes ražotnes izveidei (ZM, LAD)
- Atbalsts investīcijām biomasas apsaimniekošanas un uzglabāšanas būvēm un tehnikai (ZM, LAD)
- Atbalsts inovatīvu tehnoloģiju attīstīšanai (VARAM, KPFI un citas programmas)
- Netiešais atbalsts (piemēram, platību maksājumi)
- Pašu līdzekļi
- Vietējo vai ārvalstu investoru ieguldījums
- Komercbanku kredīti

Elektroenerģijas iepirkuma tarifi

- MK 16/03/2010 noteikumi Nr.262 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu, izmantojot **atjaunojamos energoresursus**, un cenu noteikšanas kārtību”
  - Iepirkums uz 10 gadiem, pēc 10 gadiem, tarifs tiek samazināts par 20%
  - Fiksēts tarifs 10 gadu periodā, kuru aprēķina pēc MK noteikumos dotās metodikas
  - Tarifs 01/2012 bija 133,20 – 149,40 Ls/MWh (EM dati)

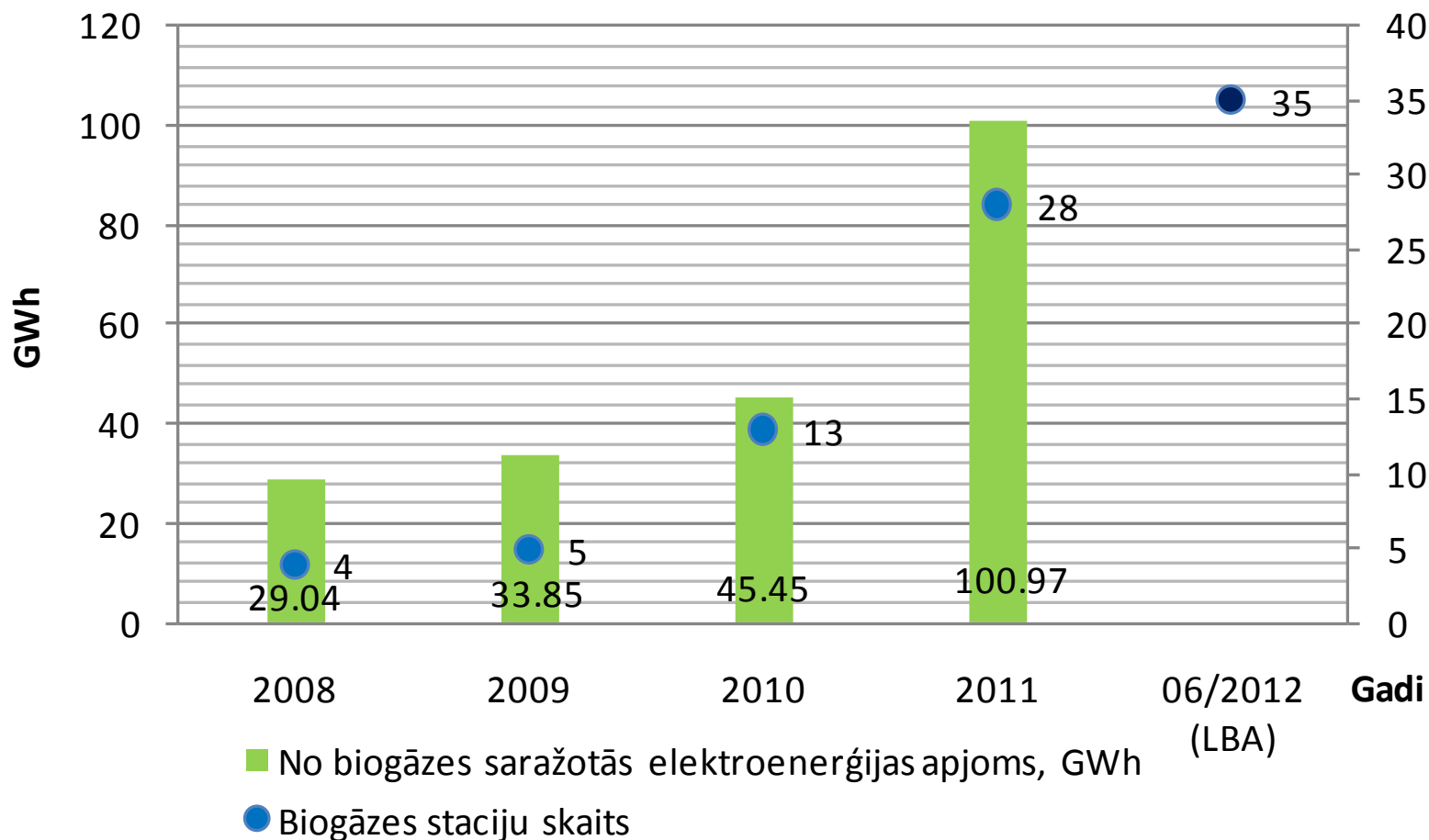

Elektroenerģijas iepirkuma tarifi

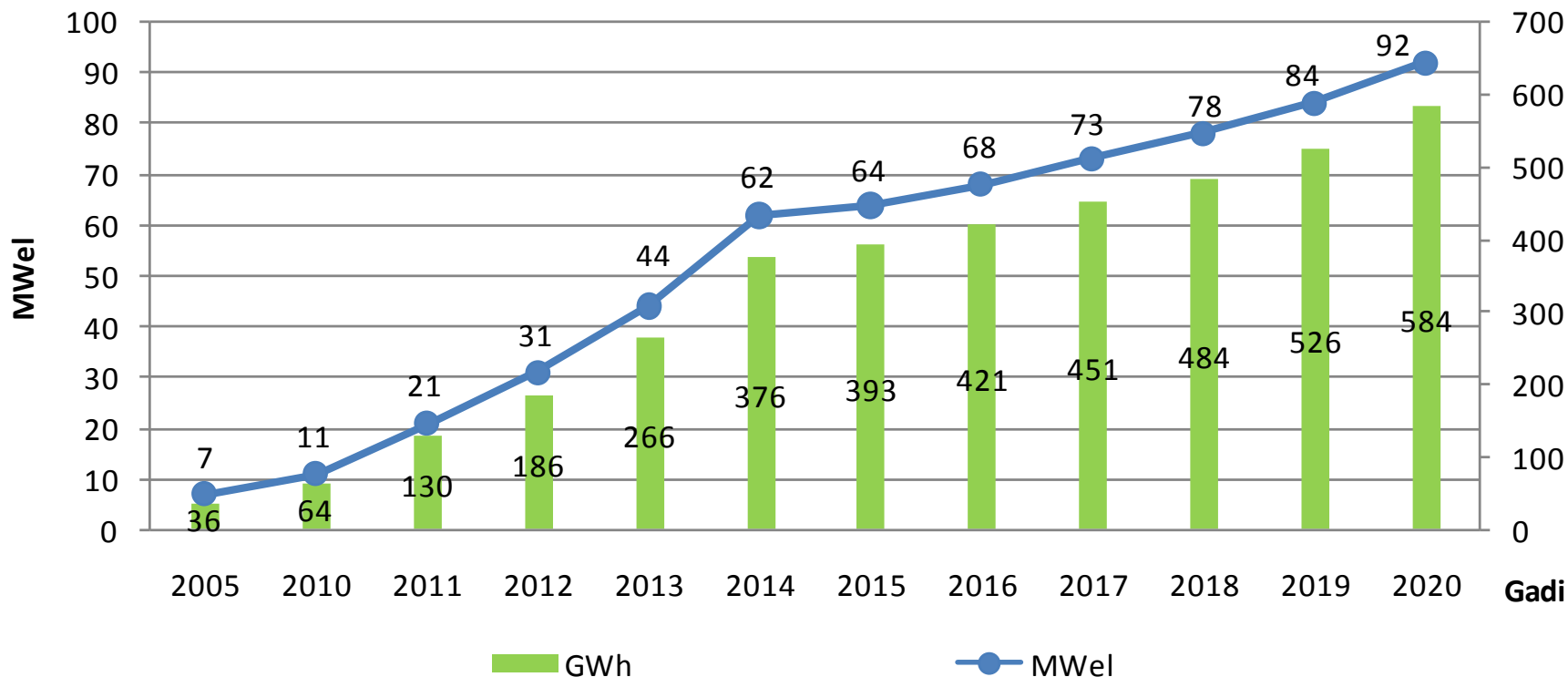

- MK 10/03/2009 noteikumi Nr.221 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā”
  - Līgumu slēdza uz 15 gadiem
  - Tarifs mainās un ir piesaistīts dabasgāzes cenai
  - Tarifs AER un kūdrai 01/2012 bija 121,90 – 163,80 Ls/MWh (EM dati)

Biogāze Latvijā tagad

Biogāze Latvijā - nākotne

- Uz 31/08/2012 uzstādītā biogāzes jauda 44 MWel (LBA dati)
- Jauni lēmumi līdz 01/01/2016 netiks izsniegti
- Biogāzes koģenerācijas stacijās saražotās enerģijas iepirkums 10 gadi

Atbalsts investīcijām ražotnē

- Atbalsts enerģijas ražošanai no lauksaimnieciskas un mežsaimnieciskas izcelsmes biomasas – 3 kārtas
- Administrē LR Zemkopības ministrijas LAD
- Atbalsta intensitāte – 40%
- Attiecināmās izmaksas – biogāzes un koģenerācijas tehnoloģiju iegāde un būvniecība
- Elektroenerģija jārealizē ārpus ražotnes
- Līdzekļus drīkst ieguldīt lauku teritorijās un apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu, kas nepārsniedz 5000.
- Izmaiņas pēdējā uzsaukuma kārtā:
  - Prioritāte kūsmēsļu pārstrādei (ja tie veido vismaz 70% no kopējā substrāta)
  - Izmaksas: max 3000 Ls/kW_{el}
  - Jaudas ierobežojums: 500 kW
  - Prioritāte teritorijām ar zemāku attīstības indeksu

Atbalsts investīcijām tehnikā un substrāta sagatavošanā

- Lauku saimniecību modernizācija
- Administrē LR Zemkopības ministrijas LAD
- Atbalsta intensitāte – 25-70%
- Attiecināmās izmaksas:
  - lauksaimniecības tehnika substrāta audzēšanai, novākšanai un sagatavošanai,
  - substrāta uzglabāšanas laukumi un krātuves,
  - digestāta krātuves

Atbalsts inovatīvu tehnoloģiju attīstīšanai

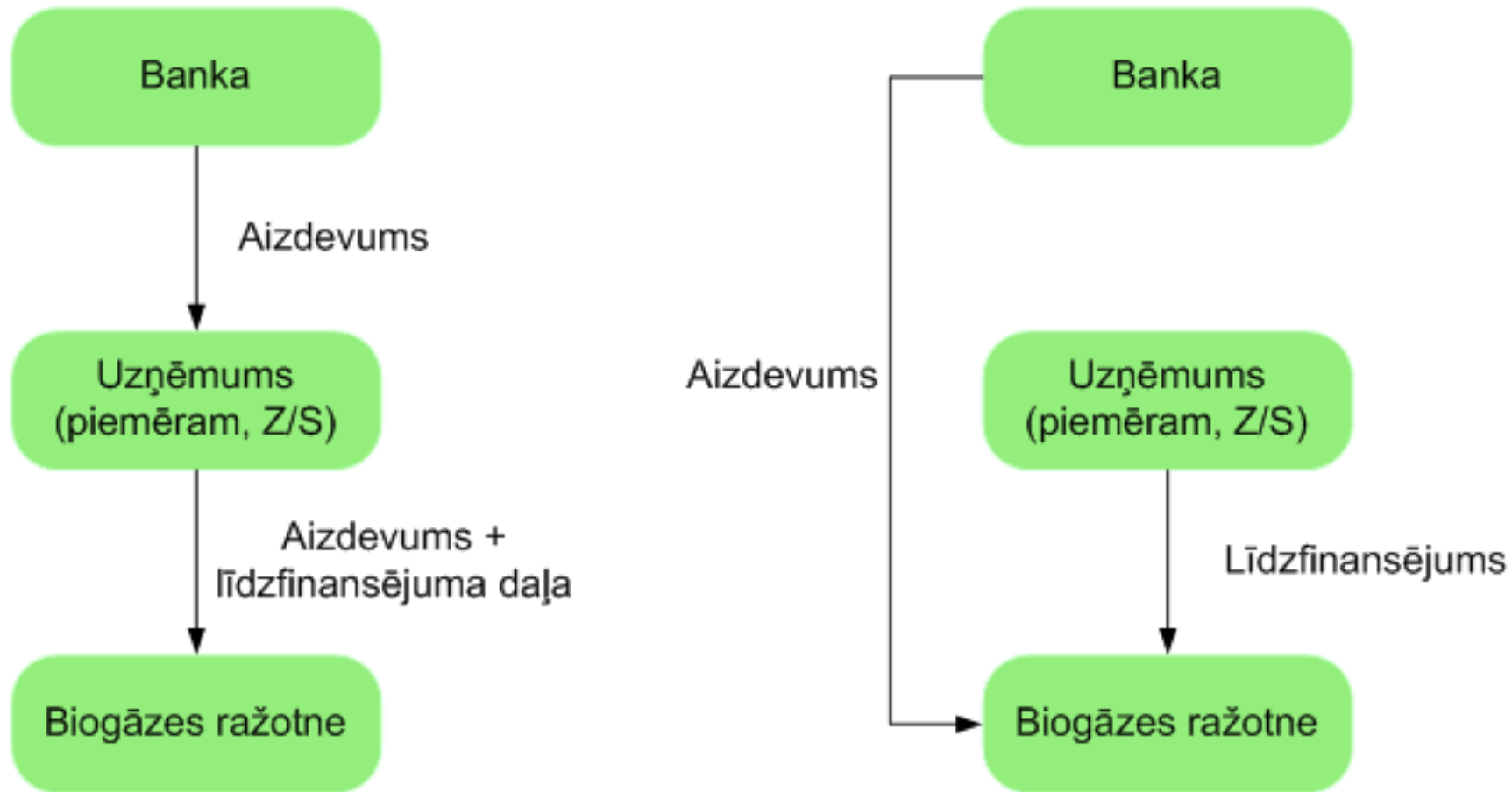
- KPFI – AER izmantošana SEG emisiju samazināšanai
  - Administrē VARAM
- Starptautiskās un Eiropas programmas:
  - Intelligent Energy Europe programma
    - BiG>East
    - BiogasIN
    - UrbanBiogas
    - BiogasHeat
  - FP7 programma
  - Pārrobežu sadarbības programmas (Interreg, BSR)

Citi biogāzes projektu finansēšanas avoti

- Pašas saimniecības līdzekļi:
  - platību maksājumi
  - ienākumi no saimnieciskās pamatdarbības (augkopība, lopkopība, graudkopība, piena lauksaimniecība utt.)
- Vietējo un ārvalstu investoru ieguldījums:
  - Privāts investors
  - Vairāku saimniecību kooperatīvs
  - Rūpniecības uzņēmums
  - Pašvaldība
  - Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmums
- Komercbanku kredīti

Divas biogāzes projektu finansēšanas shēmas

Finansēšanas kritēriji

- Bankas vērtē projektus, salīdzinot sagaidāmos ieguvumus ar projekta riskiem
- Investora spēja atdot kredītu
- Atbalsta pieejamība
- Pārlicība par projekta dzīvotspēju – tā naudas plūsma.
Naudas plūsmu ietekmē:
  - Izvēlētā tehnoloģija
  - Projekta atrašanās vieta
  - Līgumi par elektroenerģijas un siltuma pārdošanu
  - Izejvielu pieejamība un to cena
  - Normatīvā regulējuma prasības, apdrošināšana
  - Operatora zināšanas un pieredze
- Iespēja nodrošināt līdzfinansējumu

Biogāzes projektu attīstītāju vērtējums

- Ir samērā grūti saņemt aizdevumu biogāzes projekta finansēšanai
- Bankām ir aizspriedumi pret biogāzes projektiem
- Tiek prasīts pārāk liela līdzfinansējuma daļa
- Procentu likmes ir pārāk augstas
- Tiek prasīts iesniegt pārāk daudz dokumentu

Komercbanku kredīti biogāzes projektiem Latvijā

- 7 bankas Latvijā piedāvā aizdevumus biogāzes projektu finansēšanai
- 2 bankās iesniegto biogāzes projektu vērtēšanā tiek piesaistīts eksperts
- Galvenais kritērijs – aizņēmēja rīcībā esošais nodrošinājums (vismaz 20-30%) un pieejamie papildus resursi.

Komercbanku kredīti biogāzes projektiem Latvijā

- Citi svarīgi faktori:
  - projekta pieteicēja pieredze un zināšanas,
  - projekta koncepcija un ekonomiskais pamatojums,
  - kā arī līdzfinansējuma (valsts atbalsta vai pašu) pieejamība.
- Mazāk svarīgi faktori:
  - iekārtu piegādātāja pieredze,
  - iekārtu piegādes un būvniecības apstākļi,
  - riski saistībā ar izejvielu piegādi un projekta mērogs.
- Bankas vērtē biogāzes projektu finanšu risku kā augstu.

Secinājumi

- Valsts atbalsts biogāzes ražotājiem obligātā iepirkuma formā ir bijis veiksmīgs (daudz jaunu biogāzes ražotņu)
- Iespējams, ka atsevišķos gadījumos tas ir bijis pārāk dāsns (izejvielu imports, neefektīva staciju darbināšana)
- Ir labāki un ir sliktāki biogāzes projekti
- Bankas ir atbalstījušas abu veidu projektus
- Iepirkuma tarifs kopā ar atbalstu investīcijām ļauj atbalstīt arī biogāzes projektus, kas normālos apstākļos nebūtu ekonomiski rentabli
- Katrs mācās no savām kļūdām
- Nākotne – efektīva biogāzes ražošana un izmantošana, piemēram, biometāns

Kontaktinformācija

Ilze Dzene, Dr.sc.ing

ilze@ekodoma.lv

Tel.67323212

SIA Ekodoma

Noliktavas iela 3-3,

Rīga, LV1010

Latvija

www.ekodoma.lv

